

לע"נ ולאורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

המלך עוזיהו - התקווה והגאווה

הרב ארי לנדא

1. מלכים ב פרק טו

{א} בשנת עשרים ושבע שנה לירבעם מלך ישראל מלך עזריה בן אמציה מלך יהודה: {ב} בן שש עשרה שנה היה במלכו וחמשים ושנים שנה מלך בירושלם ושם אמו ויכליהו מירושלם: {ג} ויעש הישר בעיני ה' ככל אשר עשה אמציהו אביו: {ד} רק הבמות לא סרו עוד העם מזבחים ומקטרים בבמות: {ה} וינגע ה' את המלך ויהי מצרע עד יום מותו וישב בבית החפשית ויותם בן המלך על הבית שפט את עם הארץ: {ו} ויתר דברי עזריהו וכל אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה: {ז} וישכב עזריה עם אבתיו ויקברו אתו עם אבתיו בעיר דוד וימלך יותם בנו תחתיו:

2. דברי הימים ב פרק כו

{א} ויקחו כל עם יהודה את עזיהו והוא בן שש עשרה שנה וימליכו אתו תחת אביו אמציהו: {ב} הוא בנה את אילות וישיבה ליהודה אחרי שכב המלך עם אבתיו: {פ} {ג} בן שש עשרה שנה עזיהו במלכו וחמשים ושנים שנה מלך בירושלם ושם אמו (ויכליהו) ויכליהו מן ירושלם: {ד} ויעש הישר בעיני ה' ככל אשר עשה אמציהו אביו: {ה} ויהי לדרש אלהים בימי זכריהו המבין בראת האלהים ובימי דרשו את ה' הצליחו האלהים: {ו} ויצא וילחם בפלשתים ויפרץ את חומת גת ואת חומת יבנה ואת חומת אשדוד ויבנה ערים באשדוד ובפלשתים: {ז} ויעזרהו האלהים על פלשתים ועל (הערביים) הערבים הישבים בגור בעל והמעונים: {ח} ויתנו העמונים מנחה לעזיהו וילך שמו עד לבוא מצרים כי החזיק עד למעלה: {ט} ויבן עזיהו מגדלים בירושלם על שער הפנה ועל שער הגיא ועל המקצוע ויחזקם: {י} ויבן מגדלים במדבר ויחצב ברות רבים כי מקנה רב היה לו ובשפלה ובמישור אכרים וכרמים בהרים ובכרמל כי אהב אדמה היה: {ס} {יא} ויהי לעזיהו חיל עשה מלחמה ויצאי צבא לגדוד במספר פקדתם ביד (יעואל) יעיאל הסופר ומעשיהו השוטר על יד חנניהו משרי המלך: {יב} כל מספר ראשי האבות לגבורי חיל אלפים ושש מאות: {יג} ועל ידם חיל צבא שלש מאות אלף ושבעת אלפים וחמש מאות עושי מלחמה בכח חיל לעזר למלך על האויב: {יד} ויכן להם עזיהו לכל הצבא מגנים ורמחים וכובעים ושרינות וקשתות ולאבני קלעים: {טו} ויעש בירושלם חשבנות מחשבת חושב להיות על המגדלים ועל הפנות לירוא בחצים ובאבנים גדלות ויצא שמו עד למרחוק כי הפליא להעזר עד כי חזק: {טז} וכחזקתו גבה לבו עד להשחית וימעל בה' אלהיו ויבא אל היכל ה' להקטיר על מזבח הקטרת: {פ} {יז} ויבא אחרי עזריהו הכהן ועמו כהנים לה' שמונים בני חיל: {יח} ויעמדו על עזיהו המלך ויאמרו לו לא לך עזיהו להקטיר לה' כי לכהנים בני אהרן המקדשים להקטיר צא מן המקדש כי מעלת ולא לך לכבוד מה' אלהים: {יט} ויזעף עזיהו ובידו מקטרת להקטיר ובזעפו עם הכהנים והצרעת זרחה במצחו לפני הכהנים בבית ה' מעל למזבח הקטרת: {כ} ויפן אליו עזריהו כהן הראש וכל הכהנים והנה הוא מצרע במצחו ויבהלוהו משם וגם הוא נדחף לצאת כי נגעו ה': {כא} ויהי עזיהו המלך מצרע עד יום מותו וישב בית (החפשות) החפשית מצרע כי נגזר מבית ה' ויותם בנו על בית המלך שופט את עם הארץ: {כב} ויתר דברי עזיהו הראשנים והאחרנים כתב ישעיהו בן אמוץ הנביא: {כג} וישכב עזיהו עם אבתיו ויקברו אתו עם אבתיו בשדה הקבורה אשר למלכים כי אמרו מצרע הוא וימלך יותם בנו תחתיו:

3. שמואל ב ה, כה - ויעש דוד כן כאשר צוהו ה' ויך את פלשתים מגבע עד באך גזר:

שמואל ב ח, א - ויהי אחרי כן ויך דוד את פלשתים ויכניעם ויקח דוד את מתג האמה מיד פלשתים:

מלכים א ה, א - ושלמה היה מושל בכל הממלכות מן הנהר ארץ פלשתים ועד גבול מצרים מגשים מנחה ועבדים את שלמה כל ימי חייו:

מלכים א ט {יז} ויבן שלמה את גזר ואת בית חרן תחתון: {יח} ואת בעלת ואת (תמר) תדמר במדבר בארץ: {יט} ואת כל ערי המסכנות אשר היו לשלמה ואת ערי הרכב ואת ערי הפרשים ואת חשק שלמה אשר חשק לבנות בירושלם ובלבנון ובכל ארץ ממשתלתו:

מלכים א י - {א} ומלכת שבא שמעת את שמע שלמה לשם ה' ותבא לנסתו בחידות: {ב} ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים נשאים בשמים וזהב רב מאד ואבן יקרה ותבא אל שלמה ותדבר אליו את כל אשר היה עם לבבה:

4. ישעיהו

א, א חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלם בימי עזיהו יותם אחז ויחזקיהו מלכי יהודה:

פרק ב {א} הדבר אשר חזה ישעיהו בן אמוץ על יהודה וירושלם: {ב} והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל הגוים: {ג} והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונגעה אל הר ה' אל בית אלהי יעקב וירנו מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלם: {ד} ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה: {פ} {ה} בית יעקב לכו ונלכה באור ה': {ו} כי נטשתה עמך בית יעקב כי מלאו מקדם ועננים כפלשתים ובילדי נכרים ישפיקו:

לע"ז ולאורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

{ז} ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה לאצרתיו ותמלא ארצו סוסים ואין קצה למרכבתיו: {ח} ותמלא ארצו אלילים למעשה ידיו ושתחוו לאשר עשו אצבעתיו:

{ט} וישח אדם וישפיל איש ואל תשא להם: {י} בוא בצור והטמן בעפר מפני פחד ה' ומהדר גאנו: {יא} עיני גבהות אדם שפיל ושח רום אנשים ונשגב ה' לבדו ביום ההוא: {יב} כי יום לה' צבאות על כל גאה ורם ועל כל נשא ושפיל: {יג} ועל כל ארזי הלבנון הרמים והנשאים ועל כל אלוני הבשן: {יד} ועל כל ההרים הרמים ועל כל הגבעות הנשאות: {טו} ועל כל מגדל גבה ועל כל חומה בצורה: {טז} ועל כל אניות תרשיש ועל כל שכיות החמדה: {יז} ושח גבהות האדם ושפיל רום אנשים ונשגב ה' לבדו ביום ההוא: {יח} והאלילים כליל יחלף: {יט} ובאו במערות צרים ובמחלות עפר מפני פחד ה' ומהדר גאנו בקומו לערץ הארץ: {כ} ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו אשר עשו לו להשתחות לחפר פרות ולעטלפים: {כא} לבוא בנקרות הצרים ובסעפי הסלעים מפני פחד ה' ומהדר גאנו בקומו לערץ הארץ: {כב} חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא:

{כג} אמר רב כל הנותן שלום לחבירו קודם שיתפלל - כאילו עשאו במה, שנאמר: (ישעיהו ב') חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא, אל תקרי במה אלא במה".

פרק ג (טז) ויאמר ה' יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה (נטוות) נטויות גרון ומשקרות עינים הלוך וטפף תלכנה וברגליהם תעכסנה: (יח) ביום ההוא יסיר אדני את תפארת העכסים והשביסים והשהרנים:

פרק ה {א} אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן שמן: {ב} ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שרק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באשנים: {ג} ועתה יושב ירושלם ואיש יהודה שפטו נא ביני ובין כרמי: {ד} מה לעשות עוד לכרמי ולא עשיתי בו מדוע קייתי לעשות ענבים ויעש באשנים: {ה} ועתה אודיעה נא אתכם את אשר אני עשה לכרמי הסר משוכתו והיה לבער פרץ גדרו והיה למרמס: {ו} ואשיתיה ברה לא יזמר ולא יעדר ועלה שמיר ושית ועל העבים אצוה מהמטיר עליו מטר: {ז} כי כרם ה' צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה משפח לצדקה והנה צעקה: {פ} {ח} הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו עד אפס מקום והושבתם לבדכם בקרב הארץ: {ט} באזני ה' צבאות אם לא בתים רבים לשמה יהיו גדלים וטובים מאין יושב: {י} כי עשרת צמדי כרם יעשו בת אחת וזרע חמר יעשה איפה: {יא} הוי משכימי בבקר שחר ירדפו מאחרי בנשף יין ידליקם: {יב} והיה כנור ונבל תף וחליל ויין משתיהם ואת פעל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו: {יג} לכן גלה עמי מבלי דעת וכבודו מתי רעב והמונו צחה צמא: {יד} לכן הרחיבה שאול נפשה ופיערה פיה לבלי חק וירד הדרה והמונה ושאוונה ועלו בה: {טו} וישח אדם וישפיל איש ועיני גבהים תשפלנה: {טז} ויגבה ה' צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה:

פרק ו {א} בשנת מות המלך עזיהו ואראה את אדני ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל: {ב} שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים וכסה פניו ובשתים וכסה רגליו ובשתים יעופף: {ג} וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש מלא כל הארץ כבודו: {ד} ויגעו אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן: {ה} ואמר אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב כי את המלך ה' צבאות ראו עיני: {ו} ויעף אלי אחד מן השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח: {ז} ויגע על פי ויאמר הנה נגע זה על שפתך וסר עונך וחסאתך תכפר: {ח} ואשמע את קול אדני אמר את מי אשלח ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני: {ט} ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו: {י} השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו גבין ונשב ורפא לו: {יא} ואמר עד מתי אדני ויאמר עד אשר אם שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשאה שממה: {יב} ורחק ה' את האדם ורבה העזובה בקרב הארץ: {יג} ועוד בה עשריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת בם זרע קדש מצבתה:

רש"י - (א) בשנת - סימן זה תחלת הספר ותחילת נבואת ישעיהו וחמשה סימנים הקודמים נאמרו אחר זה הסימן אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה. בשנת מות - כשנצטרע:

מכילתא דרבי ישמעאל בשלח - כיוצא בו בשנת מות המלך עזיהו וגו' (ישעיהו ו א) זה היה תחלת הפרשה ולמה נכתב כאן לפי שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

אברבנאל - בשנת מות המלך עזיהו... הנה פשט הכתובים מורה שלא היתה זאת הנבואה הראשונה אשר ראה ישעיהו כיון שלא נכתבה בתחילת הספר, ומה שאמר בכאן את מי אשלח, הנני שלחני, אינם ראיות הכרחיות לשתיהן זאת הנבואה הראשונה שנבא, כמו שכתבו החכמים, כי הנה היה ענין השליחות לפי שהיו בזמן ההוא נביאים אחרים מזולת ישעיהו, כגון עמוס שנבא בימי עוזיהו, והושע שנבא בימי עוזיהו ויונתן וחזקיהו כמו שזכר הכתוב, ומיכה שנבא בימי אחז ויונתן וחזקיהו, והיה הקדוש ברוך הוא חפץ להודיע את ישראל שיתאשו מהתשועה ולא תשאר להם עוד תקוה ותוחלת כי אין רפואה למכתם, ולכן היה אומר כאדם המתיעץ עם פמליא שלו את מי אשלח לעשות זה השליחות, וישעיהו השיבו הנני שלחני, רוצה לומר לי יאות לעשות השליחות הזה יותר מנביא אחר לפי שאני התריתי בהם פעמים רבות ולא שמעו בקולי ומפני זה צוהו הש"י שילך לאותו שליחות, וזהו לך ואמרת לעם הזה לא שתהיה זאת הנבואה הראשונה שנבא.